

Årsmelding

Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde

2024

Verneområdeforvaltar
Alf Erik Røyrvik

1. Generelt

Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde vart verna 9. januar 2009, og det første verneområdestyret vart konstituert 13. mai 2011. Verneområdet er på 394 km², og ligg i kommunane Gloppen og Sunnfjord.

Styret

Etter kommune- og fylkestingsvalet hausten 2023, vart det oppnemnt nytt verneområdestyre på nyåret 2024. Styret er samansett av representantar frå Gloppen kommune, Sunnfjord kommune og Vestland fylkeskommune

Verneområdestyret for perioden 2024-2027:

Verv	Namn	Representerer	Vararepresentant
Leiar	Karoline Bjerkeset	Gloppen kommune	Tord Hafnor
Nestleiar	Erlend Haugen Herstad	Sunnfjord kommune	Kari Valle
Medlem	Tommy Sævareid	Vestland fylkeskommune	Rita Navarsete

Verneområdestyret har hatt fem styremøte i 2024.

- Styremøte 1/2024 var e-postmøte med det gamle styret før det nye styret vart konstituert.
- Styremøte 2/2024 var konstituerande møte og vart gjennomført i samband med kompetanseprogram for dei nye styra i Sogndal i april.
- Styremøte 3/2024 var kombinert med synfaring på Sørstranda i Gloppen i mai.
- Styremøte 4/2024 var kombinert med møte med Rådgjevande utval i september.
- Styremøte 5/2024 var fysisk møte i Førde.

Styret består av ei blanding av politikarar som har erfaring med denne typen verv, og politikarar som er meir ferske i dette faget. Det er ein god blanding av nyttig kompetanse og styret samarbeidet særst godt.

Verneområdeforvaltaren har delegert mynde til å fatte delegerte vedtak i kurante saker, etter visse retningslinjer. Dette gjeld dei aller fleste søknader om motorferdsel, mindre byggesaker og organisert ferdsel. I 2024 har verneområdeforvaltaren handsama seks saker med delegert mynde.

2. Saker

Saksmengda i Naustdal-Gjengedal er moderat og stabil. Dei fleste sakene er kurante og ganske enkle. Vi har etablert ein god og ryddig forvaltningspraksis gjennom fleire år. Dei aller fleste sakene er enten fleirårige løyver til naturlege behov for transport, eller kurante enkeltsaker som kan handterast med delegert mynde. Inn i mellom har vi bygge- eller inngrepssaker som krev litt meir.

Motorferdsel

Hovudtyngda av søknadssakene handlar om motorferdsel. Stort sett gjeld det transport til hytter og støylar, eller i samband med beitebruk.

- Førde og Naustdal saueeigarlag fekk løyve til transport av saltstein og forsyningar til gjetarhytte. Seinare vart løyvet utvida til fleirårig av verneområdestyret.
- Mardal og Fitje sankelag fekk fornya både fleirårig løyve til å transportere saltstein med snøskuter og løyve til å bruke båt med motor på Langedalsvatnet i samband med sauesanking.
- Risbotnen beitelag fekk fornya fleirårig løyve til å transportere saltstein med snøskuter.
- Søreide og Ryssdal beitelag fekk fornya fleirårig løyve til å transportere saltstein med snøskuter.
- Håkon Roset fekk løyve til å bruke båt med motor på Langedalsvatnet i samband med transport til hytte.
- Nesstranda Sankelag fekk løyve til lande med helikopter i verneområdet i samband med transport av ny båt.
- Rygg og Grov sameige fekk fornya fleirårig løyve til å bruke vegar i Traudalen.
- Traudalen beitelag fekk løyve til å frakte ei grind med ATV på buføringsvegen i Traudalen. Seinare vart løyve utvida til eit fleirårig løyve til transport.
- Gimmestad og Moen sameige fekk løyve til å lande med helikopter ved jakthytta ved Svarthammaren i samband med rehabilitering av hytta.
- Felix Seljeseth fekk løyve til å filme med drone i Helgheimsdalen.
- Norges vassdrags- og energidirektorat fekk løyve til helikopterlandingar på Osmundnesfjellet i samband med overvaking av ustabil fjell.
- Instedalen Skianlegg fekk fornya fleirårig løyve til oppkøyring av skiløype i Vonamarkja.

Det har ikkje vore søknader om bygge- eller inngrepssaker i Naustdal-Gjengedal i 2024.

Administrative saker

Styret har handsama dei faste og årlege sakene som gjeld søknad om tiltaksmidlar og driftsmidlar, og bruk av desse. Det har og vore ein del administrative saker i tilknytning til oppnemning og oppstart av nytt styre.

Forvaltningsplan

Styret og forvaltar har jobba ein del med ny forvaltningsplan for Naustdal-Gjengedal LVO. Den gamle er frå 2015 og klar for revidering, og den prosessen starta i 2022.

I desember 2024 hadde styret klart eit nytt revidert utkast til forvaltningsplan i den nye løysinga «Forvaltningsplaner på nett for verneområde» (FPNV), som vart sendt til Miljødirektoratet for fagleg godkjenning. Målet er å få lagt denne ut på høyring i løpet av første halvår 2025.

3. Rekneskap

Ein enkel rekneskap for forvaltningsknutepunktet kan ein sjå nedanfor her. I og med at forvaltningsknutepunktet er felles med Ålfotbreen landskapsvernområde, er det satt opp ein felles rekneskapsoversikt.

2024	Felles/totalt		Naustdal-Gjengedal		Ålfotbreen	
	Budsjett	Kostnader	Budsjett	Kostnader	Budsjett	Kostnader
Drift styre + driftsstøtte	310 000	269 576	140 000	153 302	170 000	116 274
Planmidlar	0	0	0	0	0	0
Tiltaksmidlar	800 000	693 852	600 000	513 678	200 000	180 174
Tot	1 110 000	963 428	740 000	666 980	370 000	296 448

Drifta av styret har gått moko over budsjett. Ein del av grunnen kan vere kompetanseprogrammet i Sogndal i april, der er det ein del kostnader.

Naustdal-Gjengedal fekk tildelt 600.000 i tiltaksmidlar. Av desse vart 513.678 kr brukt. Meir detaljar om tiltak og tiltaksmidlar kan du lese i neste kapittel.

4. Tiltak / bruk av midlar

Generelt:

Naustdal-Gjengedal verneområdestyre søkte om 775.000 i tiltaksmidlar for 2024, fordelt på 13 tiltak. Alle tiltaka vart godkjent av Miljødirektoratet og styret fekk 600.000 til fordeling på tiltaka. Tiltaksmidlane vart brukt slik:

Tiltak	Forbruk
Skjøtsel Arnestadstøylen	30.000
Skjøtsel Sandsstøylen	50.000
Skjøtsel Fitjestøylen	50.000
Skjøtsel Ryssdalsstøylen	16.407
Skjøtsel Gimmestadstøylen	40.135
Skjøtsel Nesstøylen/Kandalstøylen	49.757
Merking av sti	29.582

Fjerning av gran	111.300
Innkjøp av kloppar	51.000
Driftevegen i Traudalen	4.800
Informasjonsskilt	49.716
Vedlikehald av kloppar	28.481
Driftsstøtte til toalett	2.500
Totalt	513.678

Skjøtsel:

Det vert arbeida godt med skjøtsel i Naustdal-Gjengedal LVO og randsona rundt. Verneområdeforvaltninga hadde i 2024 skjøtelsavtale med seks grunneigarlag om skjøtsel på og rundt støylar. Alle jobba med skjøtsel i tråd med avtalen, sjølv om ikkje alle jobba for heile ramma dei var tildelt.

Det har og vore brukt mykje ressursar til fjerning av gran. Ein del av arbeidet vart utført i 2024, men vart betalt i 2023 med tiltaksmidlane då. Det vart og brukt tiltaksmidlar frå tildelinga i 2024, noko over 100.000. Ein del av arbeidet skal gjerast ferdig i 2025. Då vil Ryssdalen vere so godt som fri for gran inne i verneområdet, og i tillegg vart det tatt ut andre førekomstar i Gloppen.

Tilrettelegging

Etter mange år med mykje klopplegging so har forvaltninga no fokusert på vedlikehald av kloppestiane. Særleg dei første som vart lagt i 2012-2014 har no behov for vedlikehald.

I tillegg har det blitt jobba med utbetring av driftevegen i Traudalen og med re-merking av dei T-merka stiane til Midtre Nordfjord turlag.

Informasjon

Det var sett opp eit informasjonsskilt med kartplakat i Hafstadparken i Førde sentrum.

Driftsstøtte

I 2024 fekk vi ei ny tildeling av midlar. Naustdal-Gjengedal LVO fekk 50.000 kr i driftsstøtte som kunne nyttast til vedlikehald og drift av infrastruktur. Dette er midlar som nasjonalpark- og verneområdestyra lenge har etterspurt. Tildelinga kom saman med driftsmidlane til styret, og styre/forvaltning stod ganske fritt korleis midlane skulle brukast. I Naustdal-Gjengedal vart midlane brukt til driftsstøtte til dei som har toalett i innfallsportane som er opne for ålmenta, og til vedlikehald av kloppestiar. Tildelinga på 50.000 var ikkje dekkande for heile behovet, men ei god hjelp. Desse 50.000 kr er ikkje med i oversikten over her og dei 513.678 som står der, men kjem då i tillegg.

5. Rådgjevande utval

Vi har eit breidd samansett Rådgjevande utval for Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde. Utvalet er samansett av ulike brukarinteresser og er rådgjevande overfor verneområdestyret. Rådgjevande utval er samansett slik:

- Indre Sunnfjord turlag – Kjell Arne Hjelbrekke
- Midtre Nordfjord turlag – Katrine Fjellestad Aske
- Førdefjella villreinutval – Arne Dvergsdal
- Villreinnemnda for Sogn og Fjordane – Liv Løken
- Sunnfjord utvikling – Bjørg Kjos-Wenjum
- Visit Nordfjord – Marita Lindvik
- Norges Naturvernforbund Sogn og Fjordane – Erik Solheim
- Nordfjord folkehøgskule – Erlend Aunevik
- Grunneigarrepresentant Sunnfjord – Øyvind Hegrenes
- Grunneigarrepresentant Sunnfjord – Øvre Naustdal Utmarkslag
- Grunneigarrepresentant Sunnfjord – Inge Erikstad
- Grunneigarrepresentant Gloppen – Anne Marie Mjellem
- Grunneigarrepresentant Gloppen – Jan Ove Kornberg
- Grunneigarrepresentant Gloppen – Jostein Fuglestrand

Rådgjevande utval har hatt eitt møte i 2024. Det var 16. september på Skei. Der deltok 10 av representantane i utvalet, i tillegg til verneområdeforvaltar og verneområdestyret.

6. Administrativt kontaktutval

I 2021 vart det oppretta eit felles Administrativt kontaktutval for Naustdal-Gjengedal LVO og Ålfotbreen LVO. Utvalet er samansett av administrativt tilsette i dei kommunane og fylkeskommunen som har areal i verneområda. Administrativt kontaktutval hadde kombinert møte og synfaring 20.juni. Turen gjekk til Grøndalen og til Florø

I Administrativt kontaktutval diskuterer vi saker og tema som går på tvers av kommunegrensene og har felles interesse. I tillegg jobbar vi for å få til ei mest mogeleg lik og føreseieleg forvaltning i og rundt landskapsvernområdet, uavhengig av kva kommune det er snakk om.

Utvalet er samansett slik:

- Lindis Bergland Østgård – Gloppen kommune
- Anders Espeset – Kinn kommune
- Bjørn Henry Marthinussen – Bremanger kommune
- Solfrid Trå – Sunnfjord kommune
- Birgit Tansøy – Vestland fylkeskommune

7. Forvaltar og forvaltningsknutepunkt

Verneområdeforvaltar er Alf Erik Røyrvik. Han vart tilsett 1.oktober 2011 og har vore i stillinga samanhengande sidan det. Forvaltaren har kontorstad på Forvaltningsknutepunkt Sandane, som ligg i Kraftbygget i Sandane sentrum (Sørstrandsvegen 9, andre etasje).

Naturoppsyn for Naustdal-Gjengedal og Ålfotbreen er Rune Holen. Naturoppsynet er viktige og nyttige samarbeidspartar i forvaltninga, i handsaming av saker og særleg i planlegging, oppfølging og gjennomføring av tiltak. Samarbeidet med SNO er særst godt! I tillegg til Rune vert det leigd inn andre ressursar ved behov.

Forvaltningsknutepunktet på Sandane har i 2023 vore kontorplass for verneområdeforvaltaren, Statens naturoppsyn og for nasjonalparkforvaltar Tor Arne Hauge i Jostedalsbreen. Vi har eit særst godt og triveleg miljø der, både fagleg og sosialt.

Forvaltaren er tilsett hjå Statsforvaltaren i Vestland, i Naturmangfaldseksjonen – Miljøavdelinga. Statsforvaltaren har ikkje fagleg styring over forvaltar og sakshandsaming, men forvaltar er administrativt underlagt Statsforvaltaren. Statsforvaltaren har ei rolle i oppfølging av forvaltar og ansvar for arbeidsmiljøet. Forvaltar er dessutan del av eit særst godt fagmiljø hjå Statsforvaltaren, saman med dei andre forvaltarane som er tilknytt Statsforvaltaren i Vestland og dei andre fagpersonane.

Kurs, seminar og konferansar som verneområdeforvaltaren har delteke på:

- Ulike faglege webinar i regi av Miljødirektoratet
- Kompetanseprogram for dei nye verneområde- og nasjonalparkstyra, Sogndal 3.-4.april
- Kurs i KGV / Offentleg innkjøp i Oslo 23.april

Føredrag

- Føredrag for friluftslivstudentar ved Høgskulen i Volda, 15.februar
- Undervisningsopplegg med Klima- og miljølinja på Firda vidaregåande skule, 4.oktober.

Møteverksemd

- Avdelingsmøter, samlingar og andre interne møter hjå Statsforvaltaren.
- Møter som tillitsvalt for Naturviterne hjå Statsforvaltaren i Vestland
- Uformelle møter med grunneigarar og andre.
- Møte om revidering av forvaltningsplanen.
- Møte med kommunar i samband med utarbeiding av retningslinjer for handsaming av motorferdselsaker.

I tillegg til arbeidsoppgåvene som ligg til stillinga som verneområdeforvaltar, utfører forvaltaren ein del oppgåver for Statsforvaltaren, særleg innan forvaltninga av villrein. Verneområdeforvaltaren og naturoppsyn har vore på nokre synfaringar, mellom anna i samband med planlegging, gjennomføring og oppfølging av tiltak og i samband med saker som forvaltar og styre har hatt til handsaming.

8. Bilete frå 2024

Bilete 1. Plantefelt med gran ved Ryssdalsstøylen der all gran innanfor grensa no er hogd ned.

Bilete 2. Granfelt i Ryssdalen før rydding. Dette feltet skal vere ferdig rydda i 2025.

Bilete 3. Plantefelt med gran i Ryssdalen under rydding.

Bilete 4. Det nye Naustdal-Gjengedal verneområdestyre, saman med naturoppsyn og verneområdeforvaltar, på Gimmestadtøylen.

Bilete 5 og 6. Drifteveg og støylssti i Traudalen under våte forhold hausten 2024.
Her er det behov for tiltak.

Bilete 7. Statua av Byrkjenesmannen, og informasjonsskiltet om han, som står ved Gimmestadstøylen.

Bilete 8. Synfaring på sti/buføringsveg i Breidalen. Naturoppsyn Rune Holen og grunneigar Kjell Rune Vik diskuterer drenering av vatn.